

erénye benne egyesülten harmoniában élt egész működése alatt. Hosszú ideig volt tagja a kamarai választmányoknak és az ügyvédi és bírói vizsgálóbizottságnak, amelynek az utolsó másfél évtized alatt elnökhelyettese is volt. Élénk irodalmi működést fejtett ki, és a biztosítási jognak elismert szaktekintélye volt. A Magyar Jogászegylet igazgató választmányának is évtizedeken át buzgó tagja volt, amelynek előadó asztalánál is ismételten ült. Derűs és szerény egyénisége az egész ügyvédi kar tiszteletét és szeretetét szerezte meg számára. Lapunk jóakarató barátját és érdemes munkatársát veszttette el benne. Emlékét hálás kegyelettel őrizzük.

Fürst László — egyetemi magántanár. A Pázmány Péter tud. egyetem jogi fakultása a magánjogi módszer tanaiból magántanárrá habilitálta Fürst Lászlót, a kiváló fiatal jogtudóst, a budapesti kir. Itélőtábla tanácsjegyzőjét.

Ez a habilitatio osztatlan örömet kelt. Fürst Lászlónak különösen a magánjog szerkezetéről írt könyve keltett megérdemelt feltűnést, de kisebb értekezései közül is nem egy és különösen az „Útaló magatartások“ című, már valósággal átvitte eredményeit a jogi köztudatba.

Fürst László a legönállóbban gondolkodó fejek egyike a fiatal magyar jogi gárdában.

Szemlélődés.

Az új konjunktúra-időszak egyik kísérő jelensége gyanánt *a világon egy árhullám vonul végig, amely a nyersanyagokon veszi kezdetét és megy egészen a legrejtettebb szükségleti árucikkig.* A jelenséget két körülmény teszi bonyolultabbá. Az egyik az államok egész sorában az utóbbi időben keresztülvitt pénzürtécsökkentés, a másik a különösen Franciaországban rohamlépésekkel végrehajtott társadalmi újítómunka. A terebélyessé megnőtt ármozgalom így szerte a világon az érdeklődésnek homlokerébe került és *az államok egész sorozatában foglalkoztatta a jogszabályalkotási gépzetet.*

A vonatkozó, részben már multa is visszapillantó szabályalkotásban két irányzat különböztethető meg. Az egyiknek lényege: *az árak kialakulásának erőteljes közigazgatási ellenőrzés alá helyezése; a másiké a „jogosulatlan“ árkiképzésnek büntetőjogi megtorlás alá helyezése.* A két irányzat hol különállóan, hol összevegyülten jelentkezik.

Az idevágó magyar jogalkotási termésből külön kiemelés érdemel a 7450/1936. M. E. rendelet, amely a közigazgatási dis-

cretionárius jogkört e téren — úgy az adatszolgáltatási kényszer, mint a helytelennek minősített ármeghatározás megtorlása tekintetében — szinte a végletekig fokozza.

Mind a közigazgatási belenyulás, mind a büntetőjogi megtorlás rendszerének vannak a célkitűzés nézőpontjából tekintve bennerejlő gyakorlati hibái. Ezek közül kiemelem a vonatkozó állami gépezet működésének nehézkességét és szakszerűtlenségét. E két hiba abban a különös kölcsönhatásban szenved, hogy akárhol kezdjük is, mennél inkább óhajtjuk kiküszöbölni az egyiket, annál mélyebben sülyedünk el a másikban.

Mindkét irányzatnak van azonban a gyakorlati hibákon túlmenőleg alapvető bűne, amely hangsúlyozottan jogelméleti jellegű. E ponton idézem a konzervatív Winston Churchillnak egy kijelentését, amely „Franciaország új elhatározások előtt“ c. értekezésében foglaltatik: „Ez az út nagyon veszedelmes lenne. Ez ugyanis a kormánynak egy oly kísérletében állana, hogy az árak és azok nyomán egyebek is, hatóságilag és önkényesen határozottassanak meg. Ez az eljárás..... a francia gazdaságot..... megfosztaná ama termékeny mozgékonytságtól, amely felismerhetővé teszi a gazdaságnak valóságos helyzetét és amelyből a nemzetek gazdagsága folyik.“

Churchill kifejezésmódja gazdasági jellegű. Azt jogászira átfordítva a megállapítás azt jelenti, hogy *a közigazgatásjogi és büntetőjogi árpolitika: pusztító önkény — a gazdasági tényezőkhöz szabadsága: létfontartó önrendelkezés.*

Mint hogy azonban messze túl vagyunk már a *laissez passer* gazdaságjogi rendszerén és a mai sokrétűen összetett életviszonyok között ez a rendszer megvalósíthatatlan is volna, *az áralakulás helyes mederben tartására egy oly megoldási módszert kell találnunk és bevezetnünk, amely az állami beavatkozás lehető kikapcsolásával az önrendelkezés elvének helyes alakban való megvalósulását biztosítja.*

Ennek az új módszernek alapelve a választott bíraskodás gondolata kell, hogy legyen, — az illetékes érdekképviselői alakulatok kebeléből képzett juryé.

Minden egyes adott árpolitikai vitát, avagy kérdést egy ily megfelelően alakult jury elé kell vinni. *Hogy pedig mit jelent a döntőbíróság megfelelő alakításának előírása, — e tekintetben irányt szab az a szempont, hogy az adott árkérdés minő gazdasági — és szociálpolitikai elemekből tevődik össze.* A keretek az érdekképviselői hálózat megfelelő kiépítése mellett előre megvonhatók — a konkrét megoldást ezekkel összhangban a kialakuló esetjog lenne hivatva megadni.

Az árak legbeváltabb szabályozója: a szabad verseny. Ahol ez hibásan működik az árak rombolása irányában, ott már be van vezetve és pedig az eredményesség jegyében: a bíraskodás

nak az autonómián nyugvó alakzata. Nincs ok annak feltételezésére, hogy amennyiben a szabad verseny szabályozó ereje más irányban mutat fel rendellenességeket, így pl. a fogyasztók érdekvédelmének szociálpolitikai vonatkozásában, akkor ne oldhatná meg a kérdéseket ugyancsak bírói fórum, a megfelelően alakított és kiképzett választottbíráskodás. Persze úgy gondolandó el ennek az erősen közjogi tartalmú választottbíráskodásnak hatásköre, hogy a bíróság ne csak felmerült viták elbírálójaként, vagyis utólagosan megtorlólag, hanem a felmerülendő esetekre eleve szabályozóan, megelőzőleg is működjék. Az így létesülő bírói döntés azután ugyanúgy állhatna a nyilvánosság és néhol a büntetőjog szentesítő ereje alatt, mint ma a tisztességtelen versenynek sok vonatkozása.

Minden más megoldás, minden oly rendezési mód, mely eltér az érdekelték önrendelkezésének elvétől és a közigazgatásnak az egyéni jogokba való beavatkozását kiáltja ki urrá, — következményekkel terhes következtelenség ott, ahol a magántulajdon és az egyéni vállalkozás az állam és a gazdasági rendszer alapja, — és ami ennél gyakorlatilag még súlyosabb hiba: eleve sikertelenségre van kárhozthatva.

Az így elgondolt választottbíráskodás ma különben is fokról-fokra tért hódít, — még pedig sokkal súlyosabb kérdésvidékeken is. Gondolok itt pl. a munkabérelentétekre, avagy a nemzetközi magánjogi vitákra, de magukra az államközi összeütközésekre is. Nincs semmi ok arra, hogy az az ellentételintéző, avagy ellentétkiküszöbölő módszer ne hódítson jogászi gondolkodásunkban a mainál sokkal szélesebb területeket és ne váljék a mainál sokkal kiterjedtebb hatásterületű rendező alapelvvé.

A haladott államvezetés alap gondolata: az állampolgárok, vagy azok csoportjai által vallott vélekedéseknek és képviselt jogszerű érdekeknek lehető összeegyeztetése és kiegyenlítése. Ennek az alap gondolatnak kifejezője: a szabályok alkotásának birodalmában a megfelelő kisebbségi képvisellel enyhített többségi elv, a felmerülő viták és ellentétek eldöntésének területén pedig az autonóm, érdekképviseleti választottbíráskodás kimélyítése.

—l —r.

Ügyvédi fegyelmi bíráskodás.

A budapesti ügyvédi kamara mult évi jelentéséről írt soraink kapcsán e lap hasábjain sürgettük, hogy a kamara elevenítse fel a háború előtt jól bevált szokását, mikoris az Ügyvédi Kamarai Közönyben (hivatalos lap) nevek megjelölése nélkül ugyan, de egyébként kimerítően hozta a felmerült fegyelmi ügyekben kelt első és másodfokú határozatokat. Ugyanily értelemben a kamara kisközyülésén fel is szólaltunk és indítvá-